

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO-627228-VII-7004.3/09/JN

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 07/02/2010

Pan
płk Kajetan Dubiel
Dyrektor Generalny
Służby Więziennej
Warszawa

Janusz Janiec Dyrektor,

Do podległego mi Biura wpłynęła skarga pana C. Z. s. Ryszarda, odbywającego karę pozbawienia wolności, która dotyczy odmowy wyrażenia zgody przez administrację Zakładu Karnego w Starem Bornem na realizację widzenia z jego małoletnimi dziećmi. Na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) sprawę podjąłem do badania.

W postępowaniu wyjaśniającym zarzuty zawarte w skardze osadzonego ustalono, że w dniu 11 sierpnia 2009 r. dwoje małoletnich dzieci, będących pod opieką konkubiny skazanego, przybyło na widzenie z ojcem. Uprawnienie skazanego, zawarte w art. 102 pkt 2 Kodeksu karnego wykonawczego, nie zostało jednak zrealizowane, bowiem zgodnie z obowiązującym w Zakładzie porządkiem wewnętrznym, widzenia pod nadzorem funkcjonariusza (jedynie do takiej formy widzeń skarżący był uprawniony) nie odbywały się w dniu przybycia odwiedzających. Zarówno Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w Koszalinie, jak i Kierownik Zespołu do spraw Skarg Osób Pozbawionych Wolności w Biurze Prawnym Centralnego Zarządu Służby Więziennej (pismo z dnia 11 stycznia 2010 r. BPR-0510/2723/09/Z-2), których zapytano o stanowisko w tej sprawie, nie stwierdzili nieprawidłowości w działaniu administracji Zakładu Karnego.

Po wnikliwej analizie materiału zebranego w postępowaniu wyjaśniającym, uznałem jednak, że zarzuty zawarte w skardze pana C. Z. są

uzasadnione, a argumenty przytoczone dla usprawiedliwienia podjętej decyzji nie zasługują na akceptację.

Kierunek rozstrzygnięć organów wykonawczych w zakresie utrzymywania wszelkiego rodzaju kontaktów skazanych ze swoimi dziećmi wyznacza treść art. 87 a § 1 k.k.w. Przepis ten stanowi, że "wykonując karę wobec skazanych sprawujących stałą pieczę nad dzieckiem do lat 15, uwzględnia się w szczególności potrzebę inicjowania, podtrzymywania i zacieśniania ich więzi uczuciowej z dziećmi..."

W mojej ocenie, decyzja o odmowie udzielenia skazanemu widzenia z dziećmi narusza podstawową zasadę humanitaryzmu oraz prawo dziecka do utrzymywania regularnych kontaktów osobistych i bezpośrednich z obojgiem rodziców, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to sprzeczne z najlepiej pojętym interesem dziecka (art. 9 ust. 3 Konwencji o prawach dziecka). Władze więzienne winny pomagać skazanemu w utrzymywaniu więzi z dziećmi, a nawet w myśl przytoczonego powyżej przepisu kodeksowego, inicjować ich powstanie. W przypadku dzieci małych, których prawa wymagają ochrony ponadstandardowej, widzenia są często jedyną formą kontaktów. Należy podkreślić, że dzieci skazanego przybyły ze znacznie oddalonego od Zakładu miejsca zamieszkania, a naruszenie przez odwiedzających formalnych warunków pozwalających na realizację widzenia nastąpiło po raz pierwszy.

Uważam, że postępowanie administracji Zakładu Karnego w Starem Bomem cechował nadmierny formalizm. Tymczasem korzystanie z prawa winno odbywać się w sposób zgodny z zasadami współżycia społecznego, a pozorny legalizm nie może zastępować legalizmu wynikającego z zasad demokratycznego państwa prawa, honorującego prawa człowieka.

Na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich, zwracam się do Pana Dyrektora z prośbą o podjęcie działań, które - w sytuacjach podobnych do opisanej powyżej - będą w pełni zabezpieczały prawa pozbawionych wolności rodziców oraz ich dzieci do wzajemnych kontaktów osobistych.

Krzysztof Jankowski
Przewodniczący